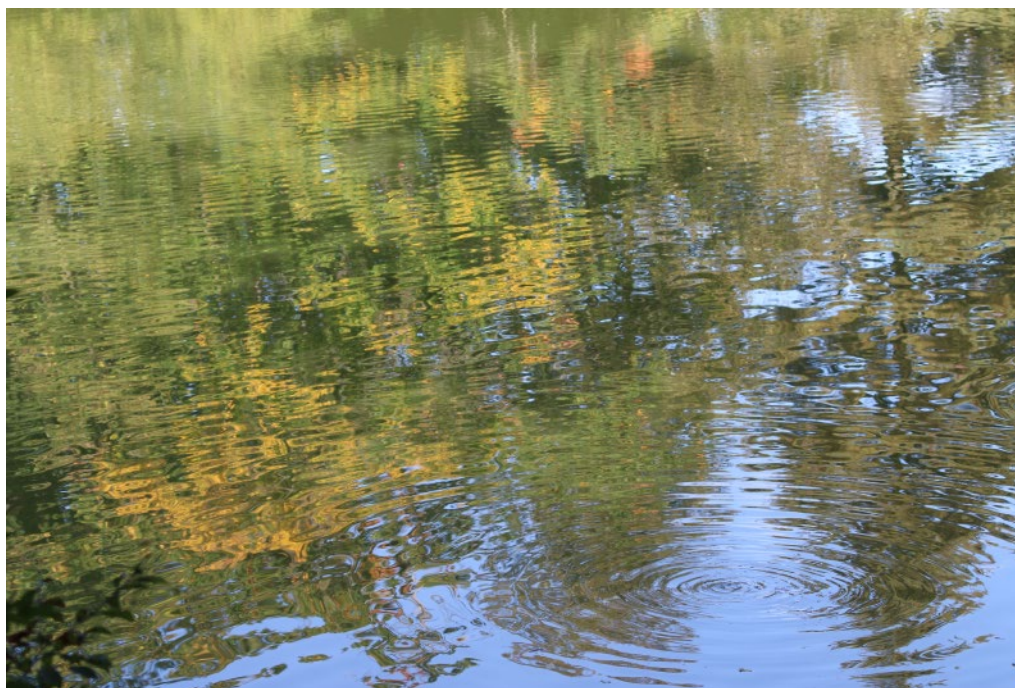

Strategické hlukové mapy a INSPIRE

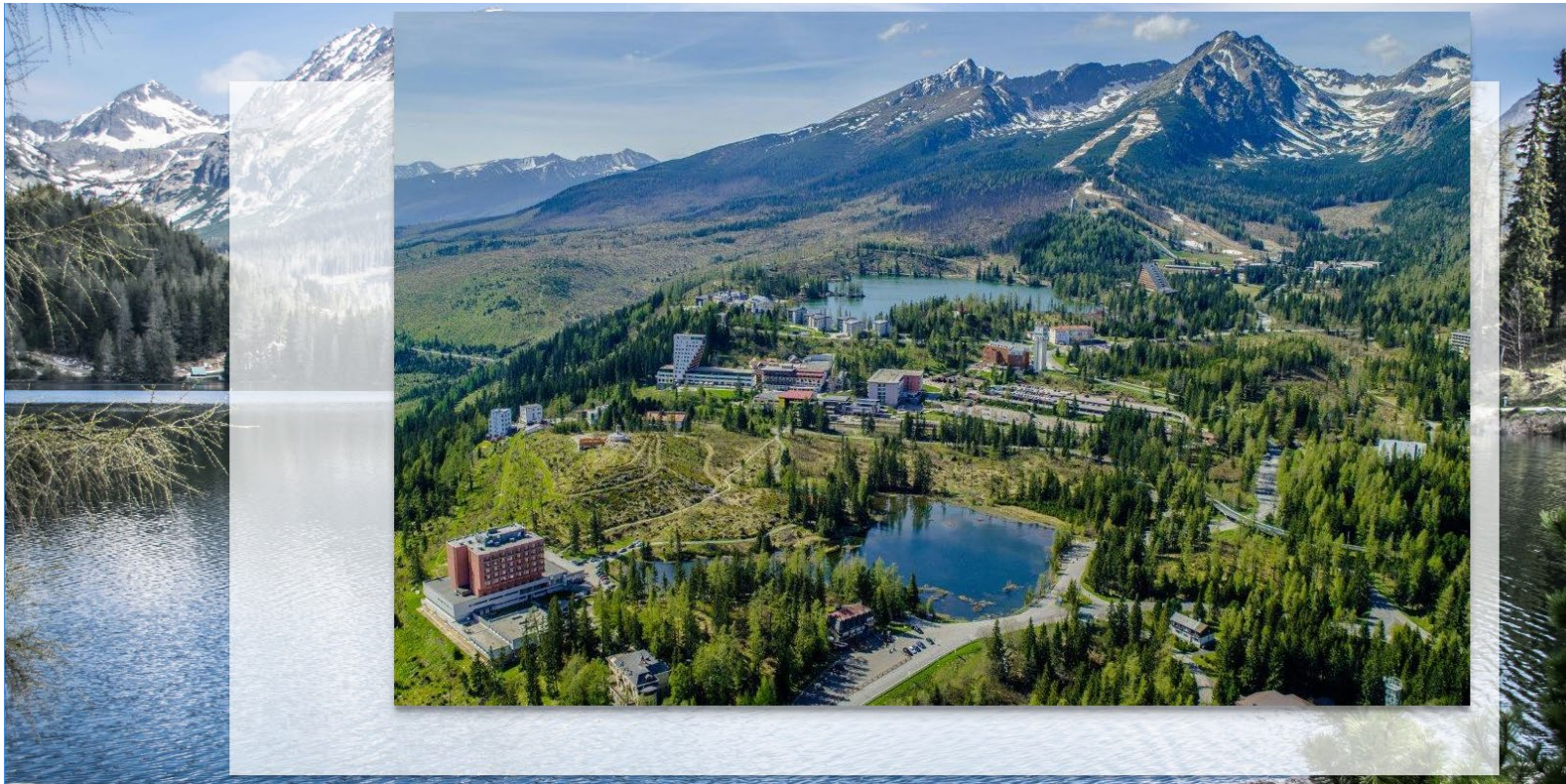
Ing. Pavel Junek
pavel.junek@zuova.cz

Národní referenční laboratoř pro komunální hluk

Inspirujme se 2019
Štrbské Pleso, 8.10. – 10.10. 2019

INSPIRUJME SE

- 2019 ... 10. ročník
- GRATULUJEME !

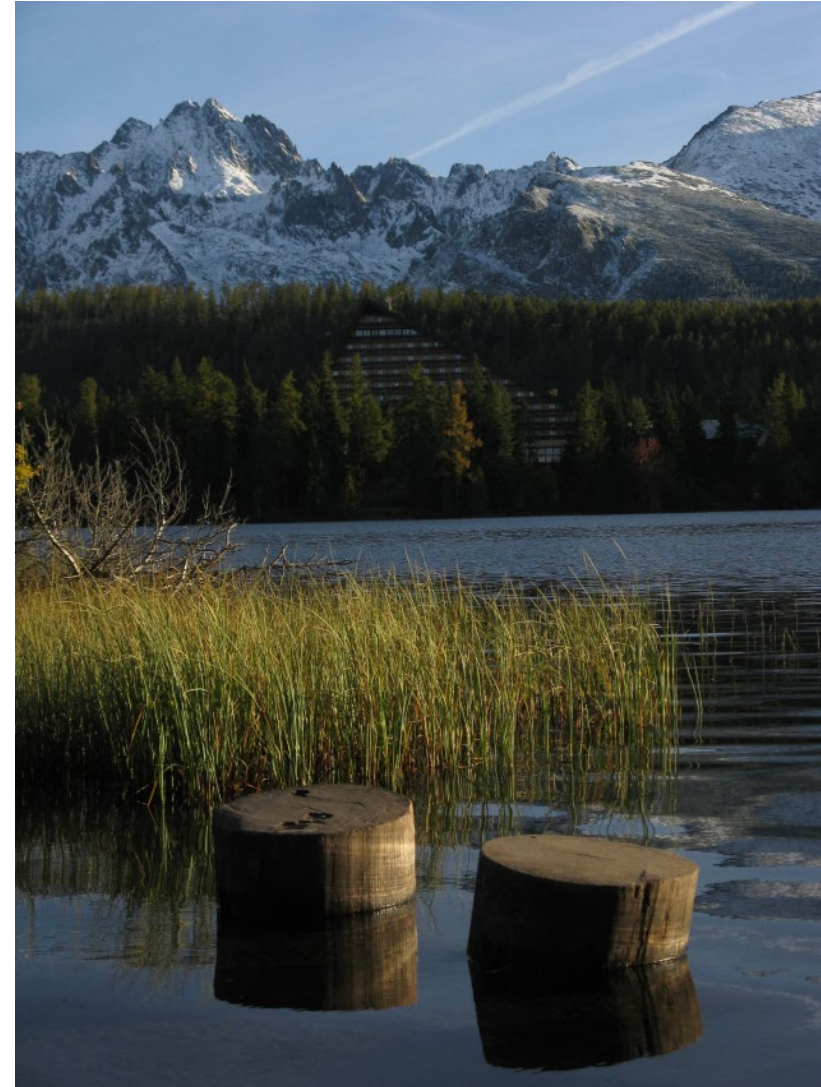
INSPIRUJME SE

INSPIRUJME SE

INSPIRUJME SE

Cíl prezentace

- Směrnice INSPIRE
- Směrnice END (Environmental Noise Directive)
- END – INSPIRE
- END – prioritní data INSPIRE
- END – INSPIRE pracovní skupina EEA
- Závěry

Směrnice INSPIRE

Směrnice INSPIRE

- Co je INSPIRE?
- směrnice 2007/2/ES z 25.4.2007
- rámec k vybudování evropské infrastruktury prostorových informací
- hlavním cílem je poskytnout **kvalitní** a **standardizované** prostorové informace

Směrnice INSPIRE

- Základní principy INSPIRE

- data sbírána a vytvářena **jednou** a spravována na takové úrovni, kde se tomu tak děje nejefektivněji
- možnost bezešvě kombinovat prostorová data z různých zdrojů a **sdílet** je mezi mnoha uživateli a aplikacemi
- prostorová data vytvářena na **jedné** úrovni státní správy a **sdílena** jejími dalšími úrovněmi
- prostorová data **dostupná** za podmínek, které nebudou omezovat jejich rozsáhlé využití
- snadnější vyhledávání dostupných prostorových dat, vyhodnocení vhodnosti jejich využití pro daný účel a zpřístupnění informace, za jakých podmínek je možné tato data využít

Zdroj: <http://inspire.gov.cz/o-inspire>

Směrnice INSPIRE

- Geoportál INSPIRE a uživatel
  - služby na geoportálu umožní uživateli vyhledávat, prohlížet, stahovat a **transformovat** data
  - Uživatel bude moci nalézt požadovanou vrstvu dat pomocí vyhledávacích služeb, ta mu zobrazí metadata k datům odpovídající jeho zadaným požadavkům. V metadatach si uživatel zvolí konkrétní vrstvu, kterou si může zobrazit pomocí prohlížečské služby. Pokud uživatel na geoportálu najde data, která potřebuje, může si je z geoportálu stáhnout

Zdroj: <http://inspire.gov.cz/inspire-se-tyka-i-vas/uzivatel>

Směrnice INSPIRE

- Implementační pravidla pro oblasti
  - Metadata
  - Specifikace dat
  - Síťové služby
  - Sdílení dat
  - Monitoring a reporting
- Spolu i implementačními pravidly vychází také **technické návody** (Technical Guidance), které popisují konkrétní technické rozhraní, požadavky a normy související s implementačními pravidly.

Zdroj: <http://inspire.gov.cz/transpozice>

Směrnice INSPIRE

- Naše pozice (ZU OVA)
  - Jsme **uživatelé** INSPIRE dat (témata: budovy, linie komunikací, železnic, typ povrchu...)
  - Jsme **producenti** INSPIRE dat (výsledky SHM)

Směrnice END

Směrnice END

- směrnice 2002/49/ES z 25.6.2002
- vztahuje se na významné zdroje hluku ve venkovním prostředí
- hluk je počítán:
  - v okolí hlavních silnic (po kterých projede více než 3 000 000 vozidel za rok ... cca 5 000 km)
  - v okolí hlavních železnic (po kterých projede více než 30 000 vlaků za rok ... cca 1 400 km)
  - v okolí hlavních letišť (s více než 50 000 vzlety a přistáními za rok)
  - v aglomeracích (Praha, Brno, Ostrava, Ústí nad Labem – Teplice, Liberec, Plzeň, Olomouc)
- cílem směrnice je definovat společný přístup k prevenci a k omezení škodlivých a obtěžujících účinků hluku ve venkovním prostředí

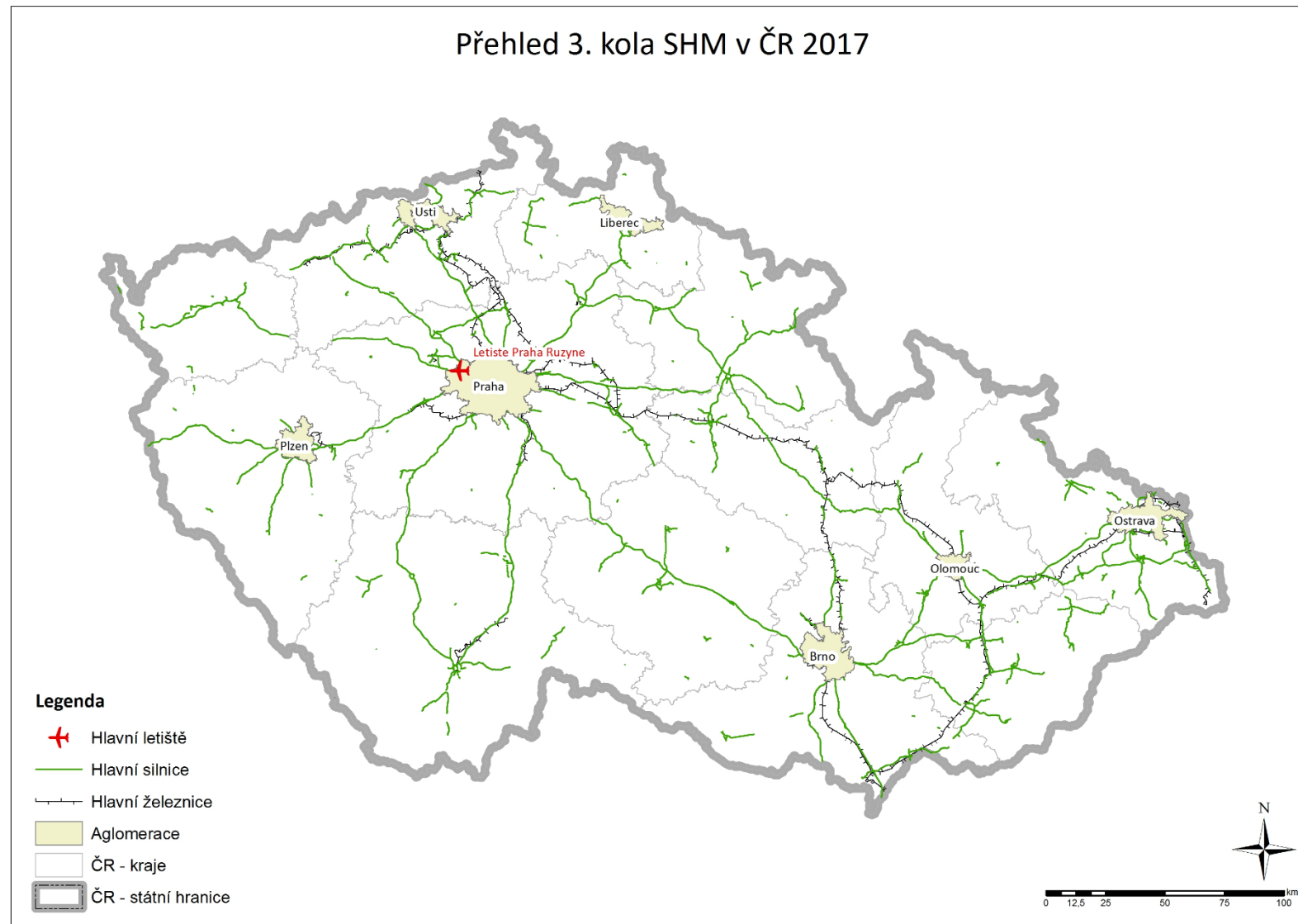
Směrnice END

- Obsahuje dvě části:
  - vypracování **Strategických hlukových map** (SHM) odděleně pro všechny hlavní zdroje hluku
  - vypracování **Akčních plánů** (AP), jejichž účelem je specifikace konkrétních opatření ochrany před škodlivými a obtěžujícími účinky hluku a zachování tichých oblastí
- Odpovědnosti:
  - **SHM**: MZ ČR -> ZU OVA
  - **AP**: MD ČR, krajské úřady

Směrnice END

- Hlukové mapování probíhá v 5 letých cyklech
  - 1. kolo - 2007
  - 2. kolo - 2012
  - 3. kolo - 2017
  - **4. kolo – 2022**
  - 5. kolo - ...
- nebo při zásadní změně v mapované oblasti (zprovoznění nové silnice, železnice, letiště, vznik nové aglomerace)

Směrnice END

Směrnice END

- Porovnání stejných ukazatelů hluku v zemích EU
  - L_{den} – posouzení celkové míry obtěžování hlukem
  - L_n – posouzení míry rušení spánku

Směrnice END

- Hlukovým mapováním rozumíme:
  - grafická prezentace údajů o stávající hlukové situaci s použitím **vypočítaných** hlukových ukazatelů
  - určení počtu **osob** zatížených hlukem ve vypočítaných hlukových 5 dB pásmech
  - určení počtu **domů** zatížených hlukem ve vypočítaných hlukových pásmech
  - určení počtu **školských** a lůžkových **zdravotnických** zařízení ve vypočítaných hlukových pásmech
  - určení **kritických míst** (míst, pro která budou vytvářeny AP) ... od 4. kola SHM
  - stanovení **tichých oblastí** v aglomeracích a ve volné krajině

Směrnice END

- Jak se to počítá:
  - Vytvoří se model území (linie komunikací, terén, budovy, PHS, typ povrchu Corine, ...)
  - Linie komunikací se segmentují, jako zásadní parametr intenzita dopravy (Celostátní sčítání dopravy)
  - V úvahu další parametry (rychlost, šířka vozovky, povrch komunikace ... u železnice a letadel složitější)
  - Takto připravená data jsou vstupem výpočtového SW (další zpřesnění modelu ... mosty, PHS, ...)
- Tady se můžeme potkat se směrnicí **INSPIRE**
  - Pro vytvoření SHM potřebujeme spoustu dat, kdy některá jsou tématy INSPIRE
  - Komunikace ... ale potřebujeme jiné segmentování
  - Budovy ... potřebujeme půdorysy budov včetně výšky budov (není v ČR)

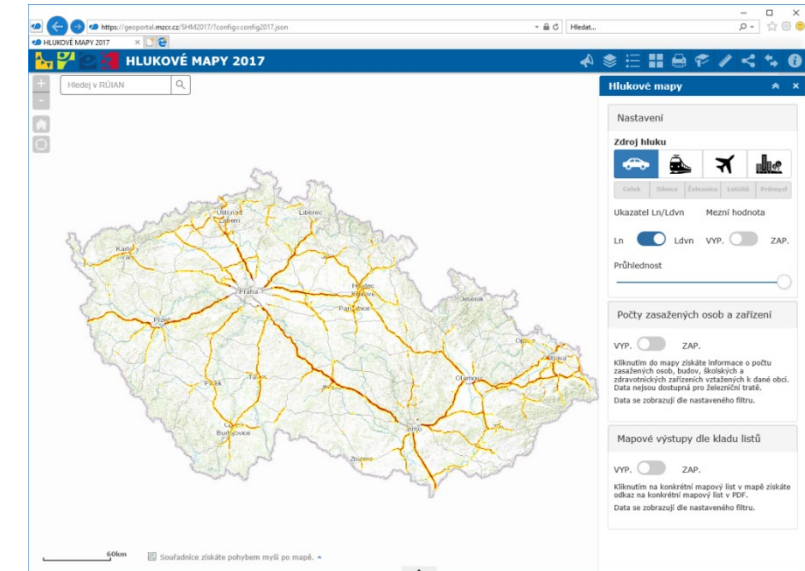
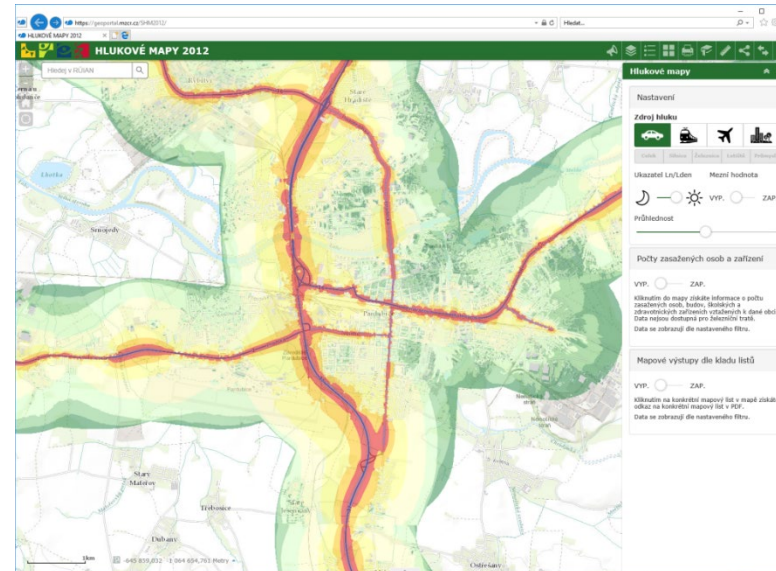
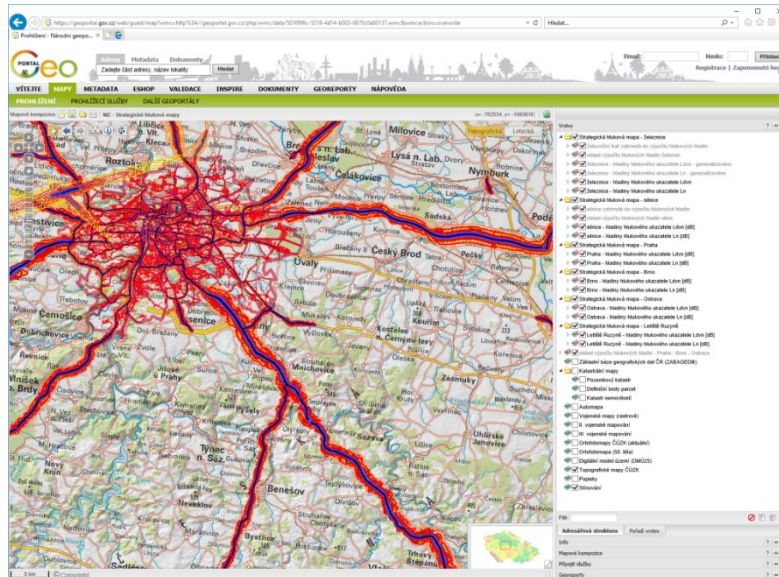
Směrnice END

- Výsledky SHM
  - mapy 5 dB pásem hluku v okolí hlavních zdrojů hluku
  - tabulky počtu hlukem zasažených osob, budov, škol, nemocnic
  - určení kritických míst (hot-spots), pro která budou vytvořeny AP
- Co s výsledky?
  - podklady pro vytvoření akčních plánů snižování hluku (MD, krajské úřady)
  - prezentace veřejnosti
  - reportování výsledků EK

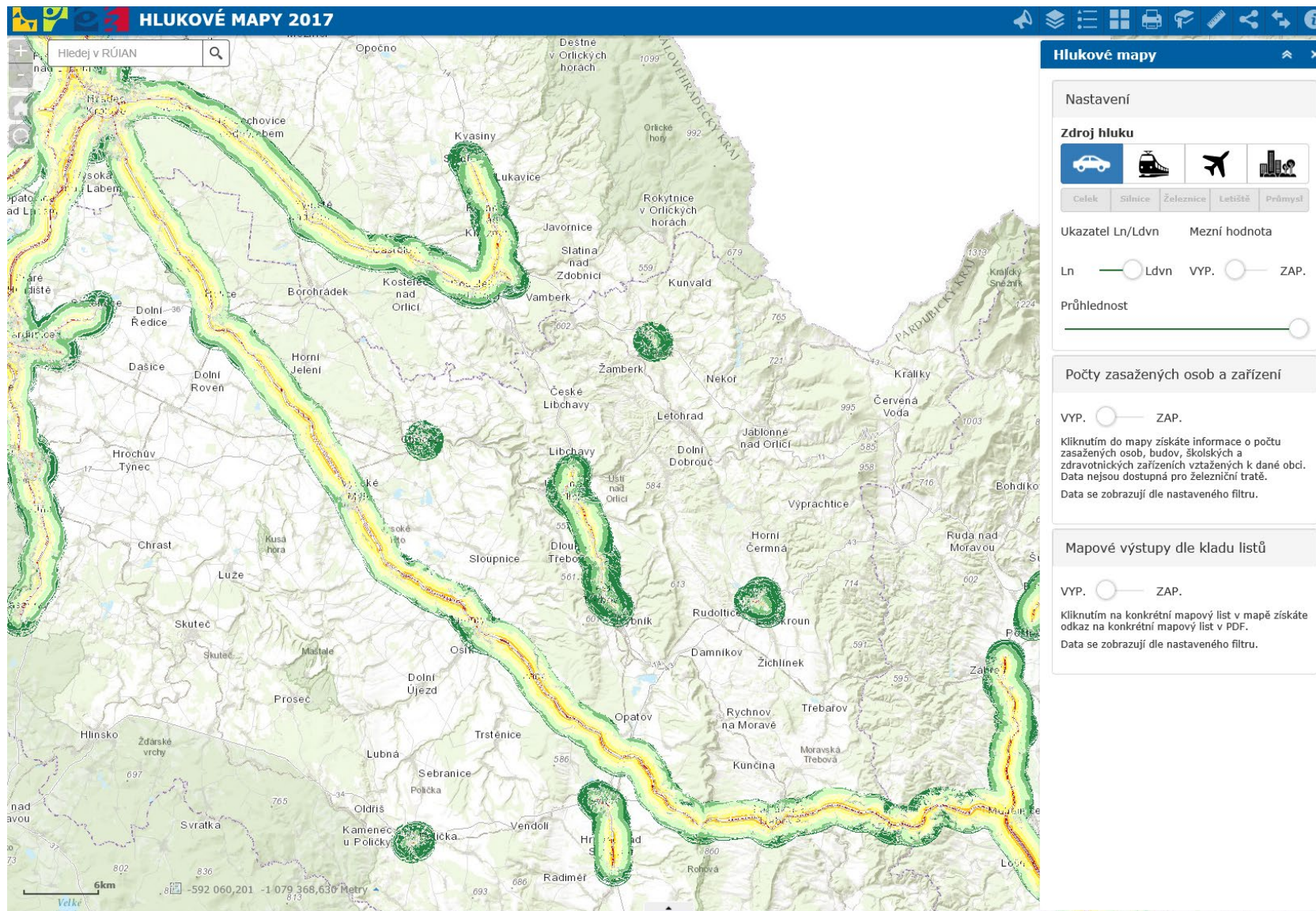
Směrnice END

- **Prezentace veřejnosti**

- 1. kolo – jednoduchá mapová vrstva 5 dB pásem na Geoportálu Cenie
- 2. kolo – mapová aplikace MZ na geoportálu MZ ČR - <https://geoportal.mzcr.cz/SHM2012/>
- 3. kolo - mapová aplikace MZ na geoportálu MZ ČR - <https://geoportal.mzcr.cz/SHM2017/>

Směrnice END

Směrnice END

Domů ▾ SHM 2017 - budovy 3D

Nová scéna ▾ Pavel ▾

Směrnice END

- Reportování výsledků EK
  - v tzv „Dataflow“... DF ...
  - DF 1_5 ... reportování zdrojů hluku (linie komunikací, linie železnic, polygon aglomerací, bod hlavního letiště)
  - DF 4_8 ... výsledky SHM (5 dB pásma v podobě polygonů, tabulky v jednotném XML formátu)
  - DF 6_10 ... výsledky AP (přehledy AP v podobě webového formuláře)
- a i tady se setkáváme se směrnicí **INSPIRE** ...

END – INSPIRE

Říp 2019, © Pavel Junek

END – INSPIRE

- Směrnice se potkávají ... shrnutí
  - Při možnosti využití jiných dat pro SHM
  - Při prezentaci výsledků SHM pomocí INSPIRE služeb

END – INSPIRE

- Možnost využití jiných INSPIRE služeb jako vstupní data
  - Zatím nelze ... jiné struktury dat, jiné segmentace, ...

END – INSPIRE

- Při prezentaci výsledků SHM pomocí INSPIRE služeb
- Snahy reportovat výsledky SHM již od 2. kola SHM (2012), ale
  - Není jasné, v rámci jakých témat INSPIRE
  - Chybí datové specifikace
  - Není jasné, co ...
- V ČR částečný pokus v rámci 2., ale hlavně 3. kola SHM
  - 2015 ... metadata pro mapové služby 5 dB pásem hluku SHM 2012 (prohlížecké služby v rámci řešení mapové aplikace SHM 2012)
  - 2018 ... mapové služby 5 dB pásem hluku SHM 2018 (prohlížecké i stahovací) na geoportálu MZ ČR, registrace služeb i metadat

END – INSPIRE

- 2018 (2017) ... SHM prioritní data INSPIRE
  - definována témata
  - chybí technické specifikace

END – prioritní data INSPIRE

Lednice 2019, © Pavel Junek

END – prioritní data INSPIRE

- V rámci prioritních dat identifikováno:

- Hlavní silnice (DF1_5)
- Hlavní železnice (DF1_5)
- Hlavní letiště (DF1_5)
- Aglomerace (DF1_5)
- Obyvatelstvo (?)
- Obyvatelstvo - zastavěné oblasti s vysokou hustotou obyvatelstva (?)
- Hlukové mapy hlavních silnic - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- Hlukové mapy hlavních silnic - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy hlavních železnic - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- hlukové mapy hlavních železnic - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy hlavních letišť - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- hlukové mapy hlavních letišť - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy silnic v aglomeracích - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- hlukové mapy silnic v aglomeracích - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy železnic (+ tramvají) v aglomeracích - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- hlukové mapy železnic (+ tramvají) v aglomeracích - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy letišť v aglomeracích - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- hlukové mapy letišť v aglomeracích - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy pro hluk způsobený průmyslem v aglomeracích - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)
- hlukové mapy aglomerací - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden) (DF4_8)
- hlukové mapy aglomerací - úroveň hluku v noci (Lnight) (DF4_8)

END – prioritní data INSPIRE

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	
Priority data set list (PDS list) for eReporting V2.0 - details and example															
Date:		16.3.2018		Version:		2.0									
		Status:		Final											
		Fitness check for reporting						Relevant datasets					Proposed mapping to the hierarchical INS		
Original list no.	Theme	Title of legislation	Acronym / abbreviation	Short description	Reporting requirement	Originally defined data sets for environmental reporting	Název s odkazem na zdroj (právní předpis - CS verze)	Dataset No.	Identified specific data sets	Stav v ČR - poznámky	Data format	Comment	Label_1 (Level 1: indication of legislation)	Label_2 (Level 2: originally defined spatial data set)	
5	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	List of major roads, railways, airports and agglomerations (DF1_5)	Location of agglomerations , major airports and major roads/railways concerned by noise reduction measures in place	5) Major roads, railways and air transport network	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	5,03	Major air transport hlavní letiště	ÚZIS převzatá data, pouze letiště Ruzyň	xls or xml + spatial dataset (line) - shp preferred		Directive 2002/49/EC	Major roads, railways and air transport network (Noise Directive) síť hlavních silnic, železnic a letecké dopravy (Noise Directive)	
6	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	List of major roads, railways, airports and agglomerations (DF1_5)	Location of agglomerations , major airports and major roads/railways concerned by noise reduction measures in place	6) Noise agglomerations	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	6,01	Noise Agglomerations hlavní aglomerace (z hlediska hluku)	ÚZIS převzatá data	xls or xml + spatial dataset (line) - shp preferred		Directive 2002/49/EC	Agglomerations (Noise Directive) Agglomerace (Noise Directive)	
7	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	List of major roads, railways, airports and agglomerations (DF1_5)	Location of agglomerations , major airports and major roads/railways concerned by noise reduction measures in place	7) Population	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	7,01	Population Obyvatelstvo	ÚZIS !!! X !!! Sčítání obyvatelstva - ČSÚ reportuje se až počet zasažených obyvatel			Directive 2002/49/EC	Agglomerations (Noise Directive) Agglomerace (Noise Directive)	
7	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	List of major roads, railways, airports and agglomerations (DF1_5)	Location of agglomerations , major airports and major roads/railways concerned by noise reduction measures in place	7) Population	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	7,02	Population - densely populated built-up areas Obyvatelstvo - zastavěné oblasti s vysokou hustotou obyvatelstva	ÚZIS		Reference data set used to implement noise directive	Directive 2002/49/EC	Population (Noise Directive) Obyvatelstvo (Noise Directive)	
8	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	Strategic noise maps (DF 4_8)	Areas of noise exposure in agglomerations, major airports, major roads and major railways	8) Area management/restriction/regulation zones and reporting units (strategic noise maps, noise restriction zones)	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	8,01	Noise contour map for major roads - Lden hlukové mapy hlavních silnic - úroveň hluku pro den-večer-noc (Lden)	ÚZIS	shp (polygon)	Lden: Level day-evening-night	Directive 2002/49/EC	Environmental noise exposure (Noise Directive) Hluková zátěž životního prostředí (Noise Directive)	
8	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	Strategic noise maps (DF 4_8)	Areas of noise exposure in agglomerations, major airports, major roads and major railways	8) Area management/restriction/regulation zones and reporting units (strategic noise maps, noise restriction zones)	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	8,02	Noise contour map for major roads - Lnight hlukové mapy hlavních silnic - úroveň hluku v noci (Lnight)	ÚZIS	shp (polygon)	Lnight: Level night	Directive 2002/49/EC	Environmental noise exposure (Noise Directive) Hluková zátěž životního prostředí (Noise Directive)	
8	Noise	Directive 2002/49/EC relating to the assessment and management of environmental noise.	END	Strategic noise maps (DF 4_8)	Areas of noise exposure in agglomerations, major airports, major roads and major railways	8) Area management/restriction/regulation zones and reporting units (strategic noise maps, noise restriction zones)	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES ze dne 25. června 2002 o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí	8,03	Noise contour map for major roads - Lnight		shp (polygon)		Directive 2002/49/EC	Environmental noise exposure (Noise Directive)	

END – prioritní data INSPIRE

- Problémy ...
- 1. Obyvatelstvo
  - Co se tím myslí?
  - Počet osob bydlící v domě – neveřejný údaj v ČR
  - Nelze vytvořit ani prezentační službu

END – prioritní data INSPIRE

- Problémy ...
- 2. Zdroje dat (DF1_5) ... příklad na Silnicích
  - INSPIRE téma Doprava – Silniční síť
  - Jiné linie, než používáme pro SHM (nejsou jednotná data v ČR)
  - Jiné segmentace linií, než pro SHM
  - Téma Silnice spravuje Zeměměřičský úřad, datové podklady MD ... data nejsou veřejná!
  - Tedy opět nelze vytvořit prohlížečí (to po dohodě možná ano) ani stahovací (to určitě ne) služby
  - ...
  - Co s tím?
  - Debaty v rámci EEA skupiny ...

END – prioritní data INSPIRE

- Problémy ...
- 3. Hlukové mapy železnic (+ tramvají)
  - Hluk tramvají se připočítává k hluku silniční dopravy (tramvajové koleje na silnicích)
  - Dílčí rozpor, asi nebude problém vyřešit ...

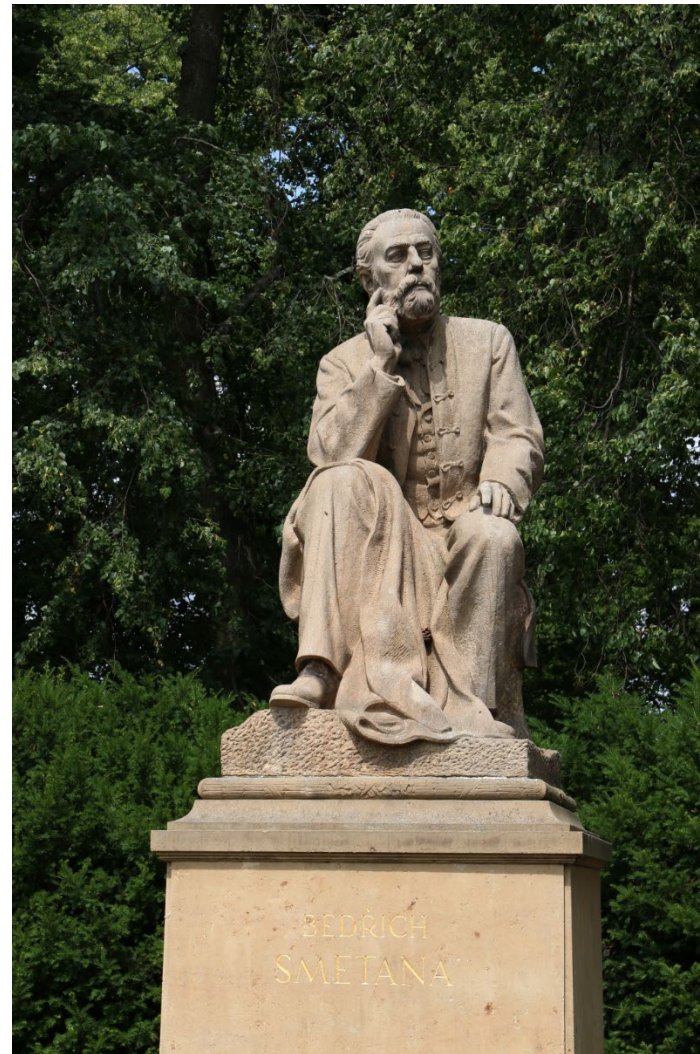
END – prioritní data INSPIRE

- Problémy ...
- 4. Tiché oblasti
  - Nejsou součástí specifikací prioritních dat
  - Zatím nám to nevadí, pro vyhlášení tichých oblastí ve volné krajině zatím není legislativa (MŽP) ...

END – prioritní data INSPIRE

- Paradox ...
  - Jsme schopni v rámci INSPIRE vytvořit služby „výsledků“ SHM, ale ne služby „zdrojů“ (zdrojových dat)
- Snaha EK toto řešit jednotně ...
  - 2019 ... EEA pracovní skupina

END – INSPIRE pracovní skupina EEA

Nové Město nad Metují 2019, © Pavel Junek

END – INSPIRE pracovní skupina EEA

- V roce 2019 vznikla pracovní skupina EEA
  - Vyjasnění problémů
  - Experti z EEA skupiny Noise i INSPIRE
  - Výměna emailů
  - Porovnání přístupů jednotlivých států

END – INSPIRE pracovní skupina EEA

- V roce 2019 vznikla pracovní skupina EEA
  - NRL Hluk je členem této skupiny
  - Aktivně se zapojujeme do debat
  - Upozorňujeme na problémy, se kterými se setkáváme v ČR

END – INSPIRE pracovní skupina EEA

- Co je naší snahou?
  - Zamezit dvojímu reportování dat (END – INSPIRE)
  - Pomoci vytvořit systém, kdy GIS data budou umístěna na jednom místě (lokální geoportály) a bude na ně odkazováno (vytvořeny INSPIRE služby), v rámci END bude reportován pouze odkaz na tyto služby.
  - Tím i zefektivnění reportingu END (opakované posílání velikých objemů dat)

Závěry

Pastviny 2019, © Pavel Junek

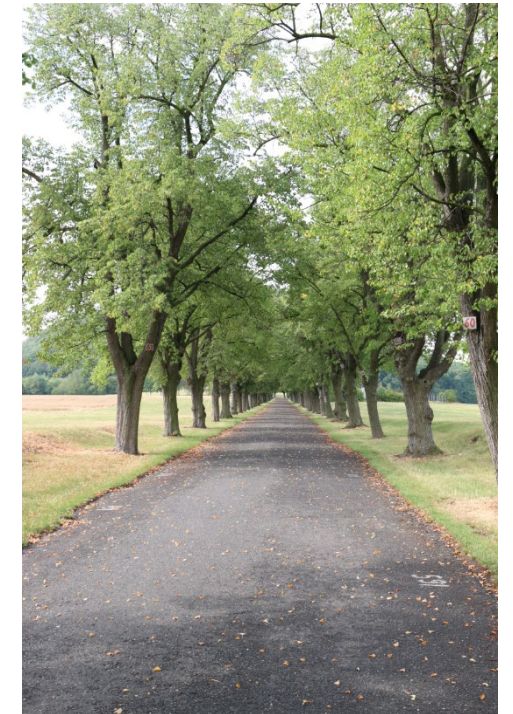
- Vejdova lípa
  - Druh: lípa velkolistá
  - Výška: 22 m
  - Obvod: 1305 cm (2009)
  - Věk: 850 let !!!
- Vejdova lípa je obvodem nejmohutnější památný strom na území České republiky. Roste v Pastvinách nedaleko Klášterce n. Orl.

Závěry

- Uživatel musí být středem zájmu a systém musí být jednoduchý ...
- Co pro to udělat?
  - Spolupráce různých skupin (NRL Hluk, Cenia, EEA, EK) ... funguje nebo začíná fungovat
  - Spolupráce poskytovatelů dat (ČÚZK, MD, MZ, ...) ... rozbíhá se ☺
  - Koordinace
  - Snaha nacházet řešení a ne říkat, že to nejde!
  - Data by měla být dostupná i dalším uživatelům

Závěry

- Proč stromy v mé prezentaci?
  - V ČR v posledních 3 letech výrazné sucho, chybí voda
  - Stromy pomalu schnou, nebo jsou napadány kůrovcem
  - Stromy nám pomáhají lépe snášet nejen **hluk**, který je druhou nejzávažnější škodlivinou v životním prostředí

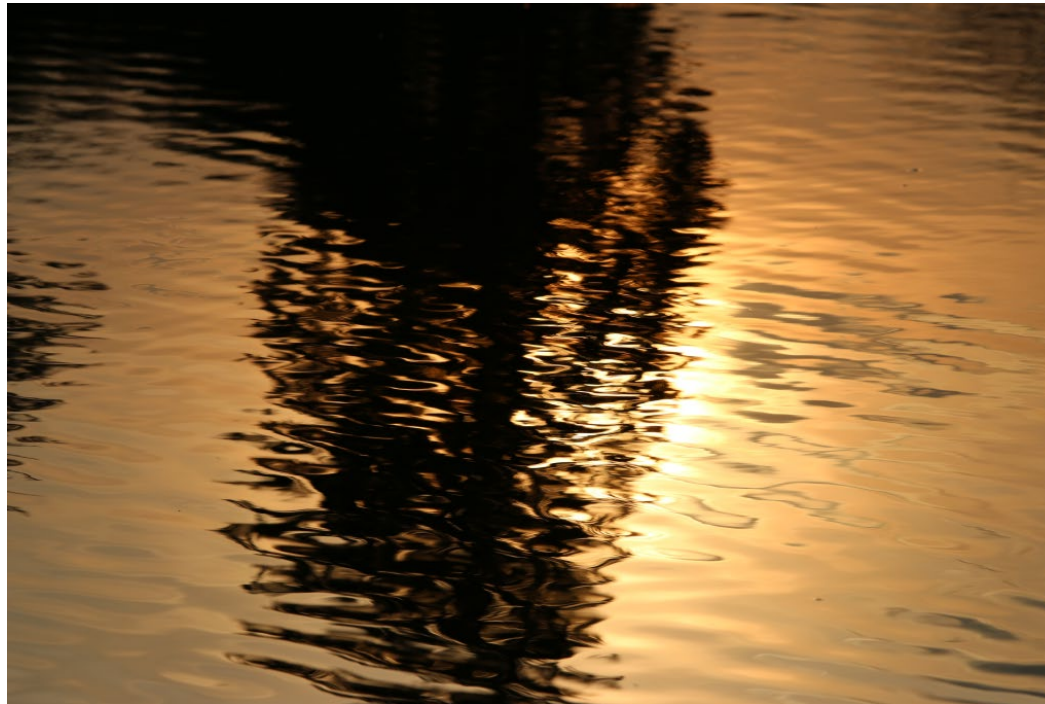

Závěry

- **Chraňme vodu, stromy a omezujme hluk, prosím ...**

Konec prezentace

- Děkuji za pozornost

Úštěk 2019, © Pavel Junek

